

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Vaasan kaupunki pitää tärkeänä, että tulevassa laissa nostetaan esiin nykyistä paremmin vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden työn saannin ja työelämän osallisuus.

Lisäksi toteamme, että lakiuudistuksessa on syytä huomioida terminologian selkeys, jotta alentunut työkyky ja osatyökykyisyys määritelmät eivät mene sekaisin eri pykälissä/asetuksissa sekä ohjeissa ja aiheuta sitten lain tulkintaan sekavuutta. Osatyökykyisyys on käytössä oleva termi, ja Vaasan kaupunki esittää, että osatyökykyisyys käsitettä käytetään lakitekstissä järjestelmällisesti.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Vaasan kaupunki toteaa, että kohderyhmän sanoittaminen nykyistä täsmällisemmin on pääosin hyvä, palkkatuen kohdentuessa erityisen haastavassa työllisyysasemassa oleviin työnhakijoihin. Kohderyhmärajauksessa ollaan kuitenkin jättämässä kokonaan palkkatuen ulkopuolelle 25-49 -vuotiaat toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneet henkilöt. Vaasan kaupunki näkee, että on syytä kiinnittää huomiota siihen, tulevatko näin huomioiduksi työmarkkinoiden muuttuneet/lisääntyneet osaamistarpeet.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

-Hyvinvointialueen lisääminen on välttämätöntä. Luonnollisen henkilön (kotitalouden) poistaminen heikentää yhdenvertaisuuden toteutumista (esimerkiksi henkilökohtaisen avustajan palkkaaminen palkkatuella ei olisi kotitaloudelle enää mahdollista).

-Todetaan kirjauksen tukevan tervettä työllistämistä.

- Vaasan kaupunki arvioi, että kohtaa tulisi tarkentaa siltä osin, koskeeko pykälä henkilöä myös jokaisen uuden työttömyysjakson osalta sekä henkilön tilannemuutoksen jälkeen. Lakiluonnoksen perusteella näyttää siltä, että vaikka henkilön subjektiivinen työmarkkina-asema on muuttunut, palkkatuettu työ ei olisi mahdollinen esimerkiksi kunnassa tai hyvinvointialueella kuin kertaluontoisesti. Tällaisissa tilanteissa tulee olla mahdollisuus käyttää tarveharkintaa esimerkiksi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (komission asetus 651/2014) mukaisesti tai esimerkiksi hyvinvointialueen eri yksiköihin työllistettäessä.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Lakiuudistuksen yhtenä merkittävänä tavoitteena on lisätä palkkatuen käyttöä erityisesti yrityksissä. Vaasan kaupunki arvioi, että luonnoksen mukainen uusi kirjaus heikentää uudistuksen vaikuttavuutta ja vähentää mahdollisuuksia lisätä erityisesti yrityssektorin kiinnostusta palkkatuella työllistämiseen.

Lisäksi eri palkkatukiprosenttien ja uuden yli 55-vuotiaiden työllistämistuen kesken olevat erot hyväksytyistä palkkakustannuksista eivät tue tavoitetta selkiyttää ja yhtenäistää palkkatuen kriteereitä. Vaasan kaupunki katsoo, että palkkatuella työllistettäessä palkkakustannukset tulee kattaa sivukuluineen ja lomarahoineen.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

-Tuen määrä: Mikäli sivukulujen ja lomarahen osuus ei ole mukana hyväksyttävissä palkkakuluissa jää todellinen tuki noin 27 %:iin. Tämä vähentää työntajien mahdollisuuksia palkata työnhakijoita palkkatuella. Tämä uudistus heikentää erityisesti pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksia työllistyä palkkatuella, ellei heillä ole alentunut työkyky. Vaasan kaupunki katsoo, että palkkatuella työllistettäessä palkkakustannukset tulee kattaa sivukuluineen ja lomarahoineen.

-Tuen kesto: Hallituksen esityksessä palkkatukijaksoja ollaan lyhentämässä merkittävästi (6kk/8kk > 5kk ja 12kk >10kk).

Palkkatukijakson kesto 5kk ei riitä työssäoloehdon täyttymiseen (nykyinen työssäoloehto: vähintään 26 viikkoa, noin 6 kk). Vaasan kaupunki arvioi, että

kannustavuuden sijaan työnhakijat päätyvät toimeentulo- sekä työmarkkinatuen piiriin entistä nopeammin. Kunnalle tällä on merkittäviä ustannusvaikutuksia ja yhteiskunnallisesti se lisää eriarvoisuutta eikä edistä yhdenvertaisuutta. Lisäksi mahdollinen palkkatukijaksojen lyhentäminen ei edistä heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä, sillä työnhakijan kannalta 5kk jakso ei motivoi palkkatukityöhön, mikäli muutos 'rikkoo' henkilön taloudellisen kokonaistilanteen. Uudistus ei poista kannustinloukkua, vaikka kannustavuus on uudistuksen keskeisiä tavoitteita.

-Vaasan kaupunki katsoo, että hallituksen esityksen mukainen peräkkäisten palkkatukijaksojen mahdollistaminen eri työnantajille tukee työllisyystavoitteiden

toteutumista. Katsomme, että hallituksen esitykseen kaivataan kirjausta vaikuttavuuden seurannasta, jossa arvioidaan johtaako muutos aitoon etenemiseen työllistymisen polulla.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

-Mikäli sivukulujen ja lomarahen osuus ei ole mukana hyväksyttävissä palkkakuluissa jää todellinen tuki n. 47 %:iin. Tämä heikentää yritysten halukkuutta palkata alentuneesti työkykyisiä palkkatuella.

Vaasan kaupunki katsoo, että palkkatuella työllistettäessä palkkakustannukset tulee kattaa sivukuluneen ja lomarahoineen.

-Vaasan kaupunki katsoo, että tukijakson keston tulee olla riittävän pitkä. Havaintojemme mukaan nykyisen lain mukainen 12 kk on monien kohdalla ollut

välttämätön työnkuvan ja olosuhteiden muotoilussa osatyökykyisille sopiviksi. Riittävä aika tulee mahdollistaa jatkossakin, jotta työntajat kiinnostuvat osatyökykyisten palkkatuella palkkaamisesta.

-Palkkatukijakson jatkamisen mahdollisuus on tärkeää erityisesti tämän kohderyhmän osalta.

Vaasan kaupunki kiinnittää huomioita HE:ssä olevaan terminologiaan ja esittää, että osatyökykyisyys käsitettä käytetään lakitekstissä järjestelmällisesti.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisääntelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

- Tämä on selkeä ja hyvä rahoitusmalli, joka huomioi myös sivukulut ja lomarahat. Vaasan kaupunki toteaa, että pidempi tukijakso auttaa kiinnittymään työelämään vahvemmin.

- Vaasan kaupunki arvioi, että kirjaus on kolmannen sektorin kannalta tärkeä ja tukee erityisen heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä ja osallisuutta työmarkkinoilla.

- Vaasan kaupunki katsoo, että lainsäädännön tulee tukea työllistämistä kolmannelle sektorille 100 prosentin palkkatuella.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**

- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

- Mikäli sivukulujen ja lomarahen osuus ei ole mukana hyväksyttävissä palkkakuluissa jäisi todellinen tuki 27 %:iin kaikilla oppisopimukseen palkkatukea saavilla. Vaasan kaupunki katsoo, että palkkatuella työllistettäessä palkkakustannukset tulee kattaa sivukuluineen ja lomarahoineen. Matala tukiprosentti heikentäisi erityisesti pk-sektorin mahdollisuuksia palkkatuen käyttöön ja siten heikentäisi pitkäaikaistyöttömien mahdollisuuksia kouluttautua oppisopimuksella.

-Mikäli oppisopimusajan palkkatuelle ei uudistuksen jälkeen ole määriteltyä enimmäiskesto, joustavoittaa se palkkatuen käyttöä oppisopimuksessa.

- Hallituksen esityksen mukaan palkkatuen myöntäminen oppisopimuskoulutukseen ei ole tarkoituksenmukaista, jos työtöntyönhakija voisi työ- ja elinkeinotoimiston arvioin mukaan työllistyä avoimille työmarkkinoille jo olemassa olevalla osaamisellaan, huolimatta siitä, että oppisopimuskoulutus parantaisikin henkilön ammattitaitoa ja työllistymismahdollisuuksia. Hallituksen esityksen muotoilu jättää tulkinnan varaa, riskinä on hajonta tarkoituksenmukaisuusharkinnassa eri alueilla, mikä puolestaan ei edistä yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Palkkatuettu oppisopimuskoulutus tukee

työelämän muuttuvien osaamistarpeiden vuoksi ammattitaidon puutteen vuoksi työttöminä olevien työllistymistä pitkällä tähtäyksellä, joten koulutusmyönteisempi määrittely on tarpeen.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Katsomme että, mikäli edellytykset pysyvät samoina kuin voimassa olevassa laissa, siirtosäännöt ovat selkeät.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**

- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

- Vaasan kaupunki näkee, että uusi 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki on erittäin kannatettava uudistus.

- Vaasan kaupunki katsoo, että ikään perustuva myöntämisperuste helpottaa tuen käyttämistä ja edistää HE-luonnoksen mukaisten tavoitteiden saavuttamista 55-60 v. työnhakijoiden kohderyhmässä.

- Vaasan kaupunki haluaa kiinnittää huomiota, että nykytilanteeseen verrattuna 55-60 vuotiaiden työllistymismahdollisuudet paranevat uuden tuen avulla.

- Ehdot tarkoittavat toteutuessaan, että tuen tosiasiallinen määrä on 47% todellisista palkkakuluista, näkisimme että sivukulujen ja lomarahen huomiointi hyväksyttävissä palkkakuluissa olisi tärkeää. Lisäksi tukijaksojen tulisi olla 12kk, jolloin se edistäisi vielä paremmin ikääntyneiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien kiinnittymistä työelämään ja sitä kautta pitkäkestoista työllistymistä.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Todetaan tältä osin, että käsitteiden yhtenäistäminen selkeyttää ja helpottaa lain tulkintaa.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Uusi lainsäädäntö astuu voimaan 1.7.2022, vanhan lain kumoamisella ei ole nähdäksemme suoria vaikutuksia kunnan toimintaan.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

HE-luonnos, luku 1, s. 6: Koska työllistämisveloitteen ajalta maksettuun tukeen sovelletaan vain osittain palkkatukisäännöksiä, voitaisiin nykyistä sääntelyä selkiyttää siten, ettei veloitteen ajalta maksettua tukea kutsuttaisi palkkatueksi. Laissa olisi tarpeen selkeästi määritellä, mitä palkkatukisäännöksiä veloitteen ajalle myönnettyyn tukeen sovelletaan.

Lausunto: Vaasan kaupunki toteaa, että selkeä määrittely noudatettavista palkkatukisäännöksistä on todella tarpeen.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

-Ei muita kommentteja.

Vaasan kaupungin lausunnon valmistelusta on vastannut Vaasan kaupungin Hyvinvointipalvelut.

Käsitelty Vaasan kaupunginhallituksen hyvinvointijaostossa 19.5.2022.

Hyväksytty toimitettavaksi lausuntopalveluun Vaasan kaupunginhallituksessa 23.5.2022.

Pihlaja Mira

Vaasan kaupunki - Vasa stad - Hyvinvointipalvelut - Välfärdsservice